

بازشناسی رویدادهای مهم

تاریخ اسلام

دکتر سید ضیاء الدین علیانسی

www.ketab.ir

سرشناسه: علیانسنپ، سیدضیاءالدین

عنوان و نام پدیدآور: بازشناسی رویدادهای مهم تاریخ اسلام

مشخصات نشر: تبریز: مایده، ۱۳۹۴

مشخصات ظاهری: ۳۲۷ ص. مصور.

شابک: 978-600-95198-1-1

وضعیت فهرست نویسی: فیای مختصر

یادداشت: فهرستنویسی کامل این اثر در نشانی <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است

شابک کتاب: اسی ملی: ۳۷۸۷۵۲۵

بازشناسی رویدادهای مهم تاریخ اسلام

نویسنده: سید ضیاء الدین علیانسنپ

ناشر: تبریز، مؤسسه انتشارات مایده

ویراستار علمی: دکتر میکائیل صفائی

طرح روی جلد و صفحه‌آرا: بهزاد بدیری

چاپ و صحافی: اعتماد - قم

نوبت چاپ: اول، بهار ۱۳۹۴ / شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۳۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۱۹۸-۱-۱

مرکز پخش: تبریز، آخر مارالان، کوی دانشگاه، ۱۰ متری اول، پلاک ۱۰

تلفن: ۰۴۱-۳۵۴۵۳۰۸۶ همراه: ۰۹۱۴۳۱۳۴۴۸۷

پست الکترونیکی: Maedeh.pub@gmail.com

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۷	فصل اول: مباحث مقدماتی
۹	تعریف تاریخ
۱۰	انگیزهی مطالعهی تاریخ
۱۴	فواید مطالعه تاریخ
۱۴	فواید مطالعه تاریخ اسلام
۱۵	ارزش و اعتبار تاریخ
۱۵	معیار ارزش یابی گزارشهای تاریخی
۱۶	آسیبهای تاریخ نگاری
۱۷	راه های شناخت حقایق تاریخی
۱۷	الف) آشنایی مورخ با زبان و ادبیات عرب
۱۸	ب) ایمان و اعتقاد مورخ
۱۸	ج) عدالت و وثوق مورخ
۱۸	د) عدم دخالت عوامل سیاسی و قومیتی
۱۹	آغاز تاریخ نگاری
۲۰	سرگذشتهای قرآنی
۲۲	سیره نویسان معروف
۲۹	انواع تاریخ
۲۹	فلسفه ی تاریخ
۳۳	دیدگاه قرآن

۳۶	درس هایی از بینش تاریخی قرآن
۳۷	انواع سنتهای الهی
۳۷	۱. سنت امتحان (ابتلاء)
۳۷	۲. سنت هدایت
۳۹	۳. سنت توفیق
۳۹	۴. سنت املاء و استدراج
۳۹	ویژگی سنتهای الهی
۴۰	عوامل قدرت در پندار ستمگران
۴۲	عوامل سقوط جوامع و حکومتها از دیدگاه قرآن
۴۶	افعال خدا در جریان تاریخ
۴۷	هدف تاریخ از دیدگاه قرآن
۴۸	نقش ایمان و عدالت در پیشرفت جوامع
۴۹	حکومت صالحان سرنوشت معنوم عالم
۵۳	فصل دوم: جهان در آستانه ی سنت
۵۴	امپراطوری ساسانی (ایران)
۵۵	نمونهای از اسراف و عیاشی آخرین پادشاه ساسانی ایران
۵۶	نظام طبقاتی
۵۷	دین و مذهب
۵۷	آیین زرتشتی
۵۷	کیش مانوی
۵۸	امپراطوری روم شرقی
۵۹	دین در روم
۵۹	مصر
۵۹	هندوستان
۶۰	مذهب در هند
۶۱	دین در کشور چین
۶۱	۱. آیین لاتسو

۲۱	۲. آیین کنفوسیوس
۶۲	۳. آیین بودا
۶۲	جزیره العرب
۶۴	ویرانی سد مأرب
۶۴	وضع شمالی جزیره
۶۵	پیوند نژادی
۶۶	ارزش نسب
۶۷	جنگ‌های سیلگ
۶۷	تراژدی زن
۷۰	مراسم عده زن
۷۰	صفات و روحیات عرب
۷۰	جهل و خرافات
۷۱	علم و هنر
۷۱	مردم امی
۷۱	عرب و تمدن‌های مجاور
۷۲	ضعف و حقارت
۷۲	جهل و جاهلیت
۷۶	اعتقادات و باورهای پیش از اسلام
۷۶	یهود
۷۷	مسیحیت
۷۷	صابئان
۷۸	ستاره پرستان
۷۸	پرستش جنیان و فرشتگان
۷۸	تاریخ کعبه و متولیان آن
۸۰	چند نکته درباره تاریخ کعبه
۸۳	تولیت خزاعیان

۸۵	حوادث دوران عبدالمطلب
۸۶	نیاکان پیامبر ﷺ
۹۱	فصل سوم: دوران پیش از بعثت
۹۱	تولد، کودکی و نوجوانی پیامبر ﷺ
۹۲	حوادث شب ولادت
۹۳	حوادث هنگام ولادت پیامبر ﷺ
۹۷	سبب سپردن پیامبر به حلیمه سعدیه
۹۸	بررسی دیدگاه ها
۱۰۰	دیدگاه مسیح و انگیزه ی سپردن پیامبر ﷺ به دایه
۱۰۲	درگذشت پدر پیامبر ﷺ
۱۰۳	سفر به شام پیش از یاسین
۱۰۴	نکات قابل توجه
۱۰۵	تهمت های ناروا
۱۰۵	الف) یادگیری محتوای سوره از راهبر
۱۰۶	ب) شرکت در جنگ فجار
۱۰۶	دلایل نادرستی شرکت پیامبر ﷺ در جنگ فجار
۱۰۸	جوانی حضرت محمد ﷺ
۱۰۸	سفر دوم پیامبر ﷺ به شام
۱۰۹	سن پیامبر ﷺ و خدیجه در هنگام ازدواج
۱۱۲	نصب حجرالاسود
۱۱۲	ولادت امام علی علیه السلام
۱۱۵	فصل چهارم: از بعثت تا هجرت
۱۱۷	بعثت پیامبر ﷺ در ماه رجب یا رمضان
۱۱۸	روایات آغاز وحی
۱۲۳	بررسی روایات آغاز نزول
۱۲۴	۱. ضعف سند روایات
۱۲۵	۲. تناقض روایات

۱۲۵	۳. ضعف محتوایی روایات.....
۱۲۹	ماجرای صحیح آغاز وحی.....
۱۳۰	آغاز دعوت و مراحل آن.....
۱۳۰	نخستین مسلمانان.....
۱۳۱	دلایل پیشگامی علی علیه السلام
۱۳۱	الف) سخنان رسول خدا.....
۱۳۲	ب) سخنان صحابه و تابعان.....
۱۳۴	ج) دیدگاه امام علی علیه السلام
۱۳۴	د) دیدگاه دانشمندان مسلمان.....
۱۳۵	نکته‌ها.....
۱۳۶	گروه‌های پیشگام در اسلام.....
۱۳۷	۱. جوانان.....
۱۳۷	۲. محرومان و ستم‌دیدگان.....
۱۳۸	دارالتبلیغ رسول خدا صلی الله علیه و آله
۱۳۹	علنی شدن دعوت.....
۱۳۹	الف) انذار عشیره اقربین.....
۱۳۹	نکته‌ها.....
۱۴۰	ب) دعوت علنی و آغاز مخالفتها.....
۱۴۱	علل و انگیزه‌های مخالفت قریش.....
۱۴۱	۱- نگرانی از فروپاشی نظام اجتماعی خاص قبیله‌گی.....
۱۴۱	۲- نگرانی اقتصادی.....
۱۴۲	۳- نگرانی قریش از قدرتهای مجاور.....
۱۴۲	۴- رقابت و حسادت قبیله‌گی.....
۱۴۳	۵- جهت گیریهای توحیدی پیامبر صلی الله علیه و آله
۱۴۳	۶- جبرگرایی و تقلید کورکورانه از نیاکان خویش.....
۱۴۳	رفتارهای قریش در برابر دعوت رسول خدا صلی الله علیه و آله

۱. مذاکره و گفتگو (سارش)..... ۱۴۳
۲. تطمیع..... ۱۴۵
۳. تمسخر و استهزاء..... ۱۴۵
۴. شکنجه‌های طاقت فرسا و تهدیدات..... ۱۴۶
۵. تحریم اقتصادی اجتماعی و شعب ابیطالب..... ۱۴۷
۶. شایعه‌سازی، دروغ پردازی و جنگ روانی..... ۱۴۷
۷. زدن اتهاماتی مانند دیوانگی و جن زدگی به رسول خدا ﷺ..... ۱۴۷
۸. طرح مشابه سازی برای آیات قرآن..... ۱۴۸
۹. حربه استماع قرآن..... ۱۴۸
۱۰. طرح ترور یا قتل پیامبر ﷺ..... ۱۴۸
۱۱. توطئه بنگ..... ۱۴۹
۱۲. نفاق و دروغ..... ۱۴۹
- پیامدهای مخالفت قریش..... ۱۴۹
- یک) هجرت به حبشه..... ۱۴۹
- دو) اسراء و معراج..... ۱۵۱
- سه) تحریم اقتصادی و اجتماعی بنی هاشم..... ۱۵۴
- چهار) وفات ابوطالب..... ۱۵۶
- پنج) وفات خدیجه و جایگاه او..... ۱۶۰
- ۶- علاقه رسول خدا ﷺ به خدیجه..... ۱۶۵
- حکمت و راز ازدواجهای پیامبر ﷺ..... ۱۶۶
- بیان دلایل خاص چند مورد از ازدواج های رسول خدا ﷺ..... ۱۶۹
- شش) سفر به طائف..... ۱۷۱
- مقدمات هجرت به یثرب و آشنایی با یثربیان..... ۱۷۵
- ترکیب جمعیتی یثرب..... ۱۷۵
- ۱) یهود..... ۱۷۵
- ۲) عربهای قحطانی..... ۱۷۶
- ۳) منافقان..... ۱۷۶

۱۷۷	زمینه‌ها و موقعیت ممتاز یثرب برای پذیرش اسلام
۱۷۸	نخستین مسلمانان انصار
۱۷۹	محتوای بیعت
۱۷۹	دومین پیمان عقبه
۱۸۰	توطئه قتل رسول خدا ﷺ
۱۸۰	خطرات هجرت برای قریش
۱۸۱	پیشنهاد‌های عدای
۱۸۳	فداکاری زرگر
۱۸۵	ماموریت دیگر ای
۱۸۷	اقدامات پیامبر ﷺ پس از هجرت
۱۸۹	پیمان نامه عمومی
۱۸۹	پیمان برادری (مؤاخاه)
۱۹۱	آغاز درگیری‌ها و نزول آیات جهاد
۱۹۴	هدف این حرکت‌ها
۱۹۵	جنگ بدر
۱۹۶	برخورد با دشمن؟
۱۹۷	عوامل پیروزی بدر
۱۹۷	نتایج و آثار پیروزی
۱۹۷	بدر در قرآن
۲۰۰	جنگ احد
۲۰۱	عوامل شکست مسلمانان در مرحله دوم جنگ
۲۰۲	نتایج ناگوار شکست در احد
۲۰۳	اهل کتاب
۲۰۳	پیمان عدم تعرض با سه طایفه یهودی
۲۰۴	منشاء مخالفت یهود با مسلمانان
۲۰۶	انواع توطئه‌های یهود

۲۰۶.....	نقض پیمان بنی قینقاع.....
۲۰۷.....	خیانت و پیمان شکنی بنی نضیر.....
۲۰۸.....	جنگ خندق (احزاب) و خیانت بنی قریظه.....
۲۱۰.....	عوامل ناکامی احزاب.....
۲۱۱.....	جنگ بنی قریظه.....
۲۲۰.....	جنگ خیبر.....
۲۲۲.....	فرجام یهود خیبر.....
۲۲۳.....	جنگ بنی المصطلق.....
۲۲۴.....	آمدگم برای فتح مکه.....
۲۲۵.....	مقاد صا سامه حدیبیه.....
۲۲۶.....	آثار و نتایج صلح.....
۲۲۷.....	پیمان شکنی قریش.....
۲۲۹.....	برگ موته.....
۲۳۰.....	جنگ تبوک (سال نهم هجرت).....
۲۳۲.....	اعلام براءت از مشرکان.....
۲۳۴.....	متن اعلان براءت.....
۲۳۴.....	حجه الوداع.....
۲۳۵.....	خطبه‌ی تاریخی در عرفات.....
۲۳۵.....	حادثه‌ی غدیر.....
۲۴۰.....	معرفی رهبری آینده توسط پیامبر ﷺ در مناسبت‌های مختلف.....
۲۴۸.....	گسترش سریع اسلام.....
۲۵۱.....	فصل پنجم: رحلت رسول خدا ﷺ
۲۵۳.....	وصیت نانوشته‌ی رسول اکرم ﷺ.....
۲۵۵.....	سپاه اسامه.....
۲۵۶.....	در سقیفه.....
۲۵۷.....	جناح‌های رقیب.....
۲۵۷.....	انصار در سقیفه.....

۲۵۸		مهاجران در سقیفه
۲۵۹		جناح حامیان علی علیه السلام
۲۶۰		مبانی مشروعیت خلافت از نظر امام علی علیه السلام
۲۶۱		خلیفه اول
۲۶۲		خلیفه دوم
۲۶۳		عملکرد خلفا
۲۶۴		پیامدهای فتوحات خلافت
۲۶۴		علی و خلعت سبزه کانه
۲۶۶		سکوت علی علیه السلام
۲۶۷		روشها و سیره سیاسی امام علی علیه السلام
۲۷۲		پای بندی به اصول در سیرمی علی علیه السلام
۲۷۲		شاخصهای مهم اصول محوری
۲۷۴		۱. وحی محوری
۲۷۵		۲. حق شناسی و حق مداری
۲۷۷		۳. دین گرایی یا درد دین
۲۷۷		۴. وحدت محوری
۲۷۸		۵. دفاع از حزب الله
۲۷۹		۶. حمایت از محرومان و پابرهنگان
۲۸۰		۷. شریعت گرایی
۲۸۱		۸. زهد گرایی و تجمل ستیزی
۲۸۳		۹. جهل ستیزی و جمودزدایی
۲۸۳		۱۰. عدالت محوری
۲۸۵		۱۱. آزادی گرایی
۲۸۶		۱۲. اخلاق مداری
۲۸۹		فهرست منابع

خداى متعال جهان را آفرید و انسان را گل سرسبد آفریدگان خود قرار داد. یکی از بزرگترین نعمت های الهی بر بشر، هدایت آسمانی او با فرستادن رهبران الهی است. بزرگترین رهبر الهی و خاتم پیامبران، حضرت محمد صلی الله علیه و آله است که در بدترین شرایط اعتقادی و اخلاقی مردم مبعوث شد و کامل ترین کتاب آسمانی را به ارمغان آورد. پیامبر رحمت صلی الله علیه و آله قرآن کریم را با اخلاق زیبا، خود تبلیغ نموده و در مدت کوتاهی توانست، از عرب بدوی انسانهایی تربیت نماید که در اوج عمران تمدن بر تاریخ بشر سرآمد باشند.

نوشتار پیش رو، در نظر دارد، بخشی از رویداد های مهم تاریخ صدر اسلام را به صورت تحلیلی بررسی کرده و برخی از حقایق تاریخی را باز شناسی نماید. گرچه منابع و کتاب های تاریخی فراوان است، ولی هدف این نوشتار مطالعه ی مباحث کلیدی تاریخ، مطابق با نیازها و سؤال های نسل جوان است. از این روی، آثار تاریخی از حوادث تاریخی که مورد هجوم و شبهه افکنی قرار گرفته اند در اولویت مباحث این کتاب قرار دارند. اگرچه در طول سالیان متمادی، عبرت آموزی از تاریخ پیامبر صلی الله علیه و آله و شناخت باورها و رفتارهای شایسته ی آن بزرگوار مورد غفلت قرار نگرفته است. بر این اساس باید روش شود، کدام بخش ها از تاریخ اسلام مورد شبهه و شیطنت دیگران قرار می گیرد؟ بحث فلسفه ی جنگ و جهاد در اسلام، رفتارهای منتسب به مسلمانان مانند سرگذشت بنی قریظه، تعدد زوجات رسول خدا صلی الله علیه و آله، چرایی سپردن رسول خدا صلی الله علیه و آله به حلیمه ی سعدیه، اُمی بودن آن حضرت و ... از مسائل و سؤال های مورد بحث در این کتاب می باشد.